

Vannet vårt!

Hele vinter har kraftanalytikere og eksperter fulgt utviklingen i hydrologien som har dratt kraftprisene i været. Nå synes situasjonen å bedre seg, men like fullt gir det utfordringer landet rundt. Det absurde er et faktum. I Bergen er de i ferd med å gå tomme for vann. Det er ikke første gangen at den hydrologiske situasjonen bekymrer, men det hører til sjeldenhetene at de klager over for lite nedbør på Vestlandet. Ikke bare medfører dette høyere kraftpriser, noe som også i høyeste grad er et resultat av et underdimensjonert nett, men det skaper også problemer for vannforsyningene til byen mellom de syv fjell.

Som om ikke det var nok, har store deler av Vestlandet nå fått problemer med store snøfall som har gitt oversvømmelser og ekstrem skredfare. Mange var vi vel som trodde at det ikke var mulig å ha tomme magasiner og flomfare samtidig. Vi tok feil.

Midt-Norge ønsker de seg høyere temperaturer for å få redusert kraftforbruket og faren for en ny runde med ekstreme strømpriser. Samtidig ønsker svenskene i samme område at kulda holder seg til over påske, slik at telen i bakken holder. Sånn det ser ut akkurat nå, blir det svensk seier med lavere temperaturer - i hvert fall den siste uken før påske. Forbrukerne i Trøndelag og resten av Midt-Norge må fortsatt holde pusten i frykt for høye strømpriser.

Kan de klage?

Det stor kraftunderskuddet i Midt-Norge er ingen nyhet, ei heller faren for perioder med ekstreme pristopper. Men klagen fra industrien og storforbrukerne stopper nok ikke for det. Istedenfor å flokke seg sammen i et stort hylekor, kunne det kanskje vært en idé å ta ansvar for å redusere egen risiko og sikre seg langsiktige kontrakter - i stedet for å ligge åpent med spotavtaler? Kunne en langsiktig kraftavtale ha hindret enkelte industribedrifter i å stenge produksjonen på dager med ekstreme timepriser? Fasiten får vi kanskje aldri, og som vanlig er det kun etterpåklokskapen som er den eneste sanne klokskap. Men det er påfallende at ingen har stilt spørsmål rundt dette. Problemet i regionen er ikke høye priser, men lite kraft. Prisen er kun et virkemiddel for å få balanse mellom forbruk og produksjon. At noe må gjøres er vi ikke uenige i, men da kreves det handling fra politisk hold. Og handlingen må skje nå, helst i går.

Utgiver: Europower AS
Ansvarlig redaktør: Mona Adolfsen
Produksjon: Curt Johnson
 Abonnement- og annonsehenvendelser:
 avis@europower.com
Trykkested: Dagblad-Trykk
Redaksjonen avsluttet: 17. Mars 2010.
Neste utgivelse: 16. april
Materiellfrist: 13. april

KJERRINGA MOT STRØMMEN: Hele Europa satser på fornybar energi, men NVE vil at kravene til småkraftutbyggerne her hjemme skal skjerpes, skriver artikkelforfatterne. FOTO: ARNE STUBHAUG

Vi trenger nett!

Peter Kildal, Rune Skjevdal,
 Thorstein Jenssen og Rein Husebø,
 Småkraftalliansen G4

NVE har nå levert forslag til samlet regulering av kraftnettet. Dessverre foreslår NVE en forverring og skjerping av anleggsbidrag for småkraftverk, som vil medføre at færre småkraftverk blir realisert. Småkraftalliansen G4 mener utredningen inneholder store og grunnleggende feil.

Småkraftverk er et politisk satsingsområde i Norge, og hele Europa satser på fornybar energi. I EUs fornybardirektiv skal fornybar energi ha fortrinnsrett i nettet. Likevel skal vi her i Norge nå gjøre det motsatt. NVE vil at kravene til småkraftutbyggere skal skjerpes.

Regjeringen har vedtatt tilknytningsplikt, altså rett til nett, for småkraftverk. Men de har ikke sagt hvordan denne tilknytningen skal finansieres. Småkraftalliansen G4 leverte derfor i høst et forslag til Olje- og Energidepartementet om hvordan dette kan løses.

Vårt forslag er enkelt: I dag er det storsamfunnet som etterspør mer energi, mens det er utbygger og lokale nettkunder på stedet som dekker kostnadene for nett. Dette blir feil, fordi den som etterspør mer kraft bør ta sin del av kostnaden med å få kraften frem til markedet.

Vi har derfor foreslått en ordning hvor nettfosterkninger i fordelingsnettet som skyldes ny fornybar energi dekkes inn over sentralnettstariffen. Da vil alle være med på å betale. Den andelen av nettfosterkninger som utgjør reinvesteringer og vedlikehold kan da fortsatt dekkes inn lokalt som i dag. Vårt forslag innebærer også at kostnaden for småkraftverk og nett må vurderes samlet, for eksempel av

Statnett, slik at kun samfunnsøkonomisk lønnsomme prosjekter bygges ut.

NVE kaller dette subsidiering

NVE hevder dessverre at det er subsidiering hvis ikke småkraftutbyggeren betaler all kostnad ved forsterkning av nettet. De henviser til et bærende prinsipp om at brukeren av et gode skal ta merkostnaden ved sitt forbruk. De overser da at denne «brukeren» ikke bare er småkraftprodusenten, men at det også er kjøperen av kraft og alle de som bruker nettet. Etter vårt syn er NVE argumentasjon helt feil.

OED har spesielt bedt NVE om å vurdere vårt forslag til løsning. Dessverre ser NVE i sin vurdering helt bort fra det viktigste prinsippet i forslaget de skal vurdere, nemlig om den som etterspør kraft skal ta noe av kostnadene ved nødvendig infrastruktur. NVE finner ikke en gang plass til å omtale dette prinsippet.

NVE argumenterer i sin utredning gjentatte ganger for at redusert anleggsbidrag for produsenter innebærer subsidiering. Dette mener vi er helt feil: Hvis de siste aktørene i kraftmarkedet skal betale for det alle andre aktører har fått fri tilgang til, så gir dette en urimelig forskjellsbehandling. Å fjerne en slik forskjellsbehandling må ikke forveksles med subsidiering. At kjøper i et marked tar del i kostnadene for frakt av varen har vel heller aldri vært ansett som subsidiering. Vi snakker altså ikke om en subsidiering av småkraftverk slik NVE feilaktig påstår. Det vi snakker om er hvorvidt overskuddet i et småkraftprosjekt skal gå til netteier og forbruker, eller til produsentene.

NVE hevder at dersom ikke småkraftprodusentene betaler hele nett-kostnaden vil dette forrykke

rekkefølgen på ny kraft, ved at ikke den mest lønnsomme kraften kommer først i nettet. Dette fremstår som en ren teoretisk og planøkonomisk tilnærming, og er feil. Det som er spesielt med småkraft i Norge er at fallretter tilhører private grunneiere. De har sin egen fallrett som de ønsker å bygge ut så sant den er lønnsom. Det foregår derfor ingen rangering mellom lønnsom eller mindre lønnsom småkraft. Så lenge en fallrettseier finner kraftverket lønnsomt så vil det bli forsøkt bygget ut. Det at fellesskapet dekker sin del av nettkostnadene vil derfor ikke ha noen betydning for rekkefølgen av den kraften som tilføres markedet, gitt at det foretas en samlet samfunnsøkonomisk vurdering av nett- og småkraftverkskostnaden.

Lavere pris

NVE argumenterer også med at det vil gi mer kraft i markedet og dermed lavere kraftpris hvis ikke småkraftutbyggerne tar alle nettkostnader. For sluttbrukerne må vel akkurat det være en fordel og ingen ulempe. For øvrig stiller vi oss undrende til at NVE skal ønske å påvirke kraftprisene gjennom styring av anleggsbidraget til småkraft. Det er vel også usikkert om det er NVEs oppgave å sørge for en høyere kraftpris til forbrukerne.

Vi håper at Olje- og energiminister Terje Riis-Johansen ser det urimelige i NVEs forslag. Det bør i stedet innføres tiltak som ikke er konkurransevridende, og som støtter opp om en tverrpolitisk satsing på småkraftverk.

Småkraftalliansen G4 er et næringspolitisk samarbeid mellom de største småkraftutbyggerne i Norge; Elvekraft, Norsk Grønnkraft, Fjellkraft og Småkraft.